

JAVNO PREDUZEĆE ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE

**IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2018-2019. GODINU SOLANA “BAJO
SEKULIĆ“ A.D. U STEČAJU**

SADRŽAJ

1. Program rada na Ulcinjskoj solani	3
2. Izveštaj o realizaciji programa rada	4
3. Dinamika realizacije programskih I drugih aktivnosti na prostoru solane	10
3.1. Avgust 2018- Januar 2019	10
3.2. Februar 2019- Avgust 2019	13
3.3. PR aktivnosti (za period od avgusta 2018- avgusta2019)	17
4. Finansijska sredstva za realizaciju programa	20
5. Prilozi	21
5.1. NATURA 2000 habitati na Ulcinjskoj solani	21
5.2. Halofitne vrste na Ulcinjskoj solani	27
5.3. Monitoring ornitofaune na Ulcinjskoj solani	29
6. Vanprogramske aktivnosti	30

1. Program rada na Ulcinjskoj solani

Na osnovu Godišnjeg programa rada na Ulcinjskoj solani za period avgust 2018-avgust 2019. godina i na osnovu Aneksa ugovora o zakupu, JP za nacionalne parkove Crne Gore je u izveštajnom periodu upravljalo prostorom Solane.

Aneksom Ugovora o zakupu cjelokupne imovine privrednog društva AD Solana „Bajo Sekulić“ u stečaju iz Ulcinja broj 01-2435 od 24.08.2018. godine, 24.08.2018. godine produžen je rok zakupa od strane Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore imovine ovog privrednog društva na period od 1 godinu, odnosno do 24.08.2019. godine, pri čemu je iznos zakupnine ostao isti kao u prethodnoj godini u iznosu od 2.910,05 eura.

Izveštaj o realizaciji Godišnjeg programa rada na Ulcinjskoj solani sadrži prikaz aktivnosti koje su se realizovale u periodu avgust 2018-avgust 2019. godina u cilju na očuvanja, održavanja, unapređenja i održivog korišćenja prostora Solane “Bajo Sekulić” a.d. u stečaju.

Izveštaj sačinili Maša Vučinić, dipl. biolog, stručna saradnica za zaštitu flore i vegetacije, Belma Šestović, dipl. biolog, stručna saradnica za zaštitu faune. Takođe, u izveštaju su inkorporirani izveštaji angažovanih na poslovima u Solani: Fatmira Lunji, Elvira Nikočevića, Agima Cuce. Podaci o monitoringu ptica dobijeni su od strane NVO CZIP.

2. Izvještaj o realizaciji programa rada

VODNI REŽIM I ZEMLJIŠTE	
Cilj	Upravljanje vodenim tokovima Solane
Aktivnost	Koordinisan rad pumpi i održavanje pumpi i redovna kontrola ispravnosti pumpnih postojenja
Opis	Vršiće se kontinuirano praćenje i kontrola rada pumpnih postrojenja u cilju održavanja odgovarajućeg vodnog režima na solanskim bazenima.
Vremenski okvir	U kontinuitetu
Status realizacije	Realizovano
Aktivnost	Sanacija i izrada novih nasipa
Opis	Nastaviće se sanacija oštećenih i izgradnja novih nasipa koji su u prethodnom period potpuno uništeni. Angažovaće se određen broj radnika za realizaciju ove aktivnosti. Napomena: <i>U slučaju nabavke ili iznajmljivanja bagera (rovokopača), ova aktivnost će se kvalitetnije realizovati, uz znatno veću ukupnu dužinu saniranih i novih nasipa.</i>
Vremenski okvir	Kontinuirano
Status realizacije	Realizovano
Aktivnost	Održavanje prolaza, zatvarača i kanala za cirkulaciju vode
Opis	Izvršiće se zamjena dotrajalih bazenskih vrata i popravka zidnih obloga na pojedinim kanalima. Za ove potrebe izvršiće se nabavka materijala.
Vremenski okvir	U kontinuitetu
Status realizacije	Realizovano
Cilj	Zaštita prostora Solane od fizičkog zagađenja
<i>Indikator cilja</i>	<i>Uređen i održavan proctor</i>
Aktivnost	Redovno održavanje prostora Solane
Opis	U saradnji sa komunalnim preduzećem Opštine Ulcinj i službom fizičke zaštite vršiće se čišćenje prostora Solane od svih vrsta otpada i njegovo odlaganje na deponiju.
Vremenski okvir	U kontinuitetu
Status realizacije	Realizovano

FIZIČKA ZAŠTITA	
Cilj	Fizička zaštita Solane
Aktivnost	Organizovanje fizičke zaštite imovine AD “Bajo Sekulić”
Opis	U cilju fizičke zaštite imovine, potrebno je angažovati je agenciju za pružanje usluga sistema obezbjeđenja
Vremenski okvir	U kontinuitetu
Status realizacije	Realizovano
Cilj	Efikasna saradnja sa državnim institucijama u cilju sprečavanja i procesuiranja protivpravnih radnji
Aktivnost	Redovni kontakti i koordinisana kontrola nelegalnih aktivnosti sa nadležnim inspeksijskim službama, MUP-om i lovačkim udruženjem
Opis	Održavanje redovnih kontakata i koordinisane aktivnosti sa nadležnim službama predstavljaju najefikasniji način za sprečavanje i/ili procesuiranje nelegalnih radnji
Vremenski okvir	U kontinuitetu
Status realizacije	Realizovano

FLORA I VEGETACIJA	
Poseban cilj: Zaštita halofitne flore i vegetacije	
Cilj	Distribucija i stanje populacija halofita na prostoru Solane
<i>Indikator cilja</i>	<i>Inovirana lista flore i vegetacije, izrađene karte rasprostiranja značajnih vrsta</i>
Aktivnost	Monitoring halofita tokom vegetacijske sezone na području solane
Opis	Na osnovu rezultata istraživanja dobijenih u toku 2015/2018 godine, nastaviće se praćenje distribucije karakterističnih vrsta. U poređnom analizom rezultata dobijenih tokom tri vegetacijske sezone dobiće se uvid u stanje (sezonska dinamika, brojnost, rasprostiranje itd.) najznačajnijih vrsta halofita na ovom prostoru. Distribucija vrsta biće kartografski prikazana (GIS i Google Earth).
Vremenski okvir	April – oktobar
Status realizacije	Realizovano

Aktivnost	Kartografski prikaz halofitnih vrsta u skladu sa klasifikacijom staništa za Naturu 2000
Opis	Uradiće se detaljno kartiranje vrsta halofita koje su zastupljene u sledeća tri različita staništa: - (1310) Jednogodišnja vegetacija caklenjača (<i>Salicornia</i>) na mulju i pijesku - 1420 Mediteranske i termo-atlanske halofitne zajednice žbunaste caklenjače (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>) - (1410) Mediteranske slane močvarne livade (<i>Juncetalia maritimae</i>) Svi navedeni tipovi staništa su u Aneksu I Direktive o staništima, kao klasifikacije staništa za Naturu 2000
Vremenski okvir	April – oktobar
Status realizacije	Realizovano
Aktivnost	Kartografski prikaz trske (<i>Phragmites communis</i>)
Opis	Kako trska nije tipična biljka prostor Solanih bazena, a u posljednjih nekoliko godina je prekrila značajan dio ove oblasti (posebno kod bazena Jezera 2 i Zoganjskog bazena), potrebno je uraditi detaljno kartiranje kao bi se prikazalo širenje ove vrste i eventualno preporučile mjere njenog uklanjanja sa ovih prostora.
Vremenski okvir	April - oktobar
Status realizacije	nerealizovano

PTICE	
Posebni cilj: Praćenje stanja ornitofaune na Ulcinjskoj solani	
Cilj	Monitoring gnjezdarica
<i>Indikator cilja</i>	<i>Urađeni izvještaji sa terena (tabelarni prikaz)</i>
Aktivnost	Utvrđivanje stepena ugroženosti gnjezdarica
Opis	Vršiće se monitoring uspješnosti gniježđenja i radiće se na utvrđivanju eventualnog stepena njihove ugroženosti
Vremenski okvir	Maj-jul
Status realizacije	Nije realizovano
Cilj	Uspostavljanje povoljnog vodnog režima za ornitofaunu
<i>Indikator cilja</i>	<i>Uspješno gniježđenje ptica na solanskim bazenima</i>
Aktivnost	Aktivna kontrola hidrološkog režima na Solani
Opis	Potrebno je vršiti aktivnu regulaciju vodnog režima kako bi se izbjeglo plavljenje gnijezda i obezbijedili povoljni ekološki uslovi za gniježđenje. Potrebno je vršiti redovni monitoring nivoa vode u solanskim bazenima i tome prilagoditi režim rada pumpi.

Vremenski okvir	U kontinuitetu
Status realizacije	Djelimično realizovana aktivnost, vodni režim uspostavljen, nedostaju podaci o gniježđenju
Cilj:	Kvantitativna i kvalitativna analiza stanja ornitofaune na Solani
<i>Indikator cilja</i>	<i>Urađeni izvještaji sa terena, utvrđena mjesečna brojnost ptica</i>
Aktivnost	Mjesečni monitoring ornitofaune
Opis	Vršiće se mjesečni monitoring ptica sredinom svakog mjeseca (kvanitativni i kvalitativni podaci) po utvrđenom Protokol monitoring
Vremenski period	Oktobar- avgust
Status realizacije	Djelimično realizovano (2018. godine vršen je mjesečni monitoring dok u 2019.vršen je samo u martu i aprilu)
Aktivnost	IWC monitoring
Opis	Međunarodni popis ptica vodenih staništa (IWC) je jedna od najstarijih i najmasovnijih akcija popisa ptica na svijetu. Sprovodi se još od 1967. godine u organizaciji Biroa za istraživanje vodenih ptica (Wetlands International). Cenzus ima za cilj sakupljanje podataka o brojnosti i promjenama populacija ptica vodenih staništa, kako bi se odredila najvažnija područja za njihov opstanak i pripremila strategija zaštite.
Vremenski okvir	Januar
Status realizacije	Realizovan
Aktivnost	Praćenje prolječne migracije
Opis	Pratiće se prolječna migracija (kontinuirana hidrološka regulacija voda) kako bi se obezbijedili optimalni ekološki uslovi (od dubine vode zavisi raspoloživost hrane) za migraciju ptica.
Vremenski okvir	Mart-april-maj
Status realizacije	Realizovano
Aktivnost	Praćenje jesenje migracije
Opis	Pratiće jesenja migracija (kontinuirana hidrološka regulacija voda) kako bi se obezbijedili optimalni ekološki uslovi (od dubine vode zavisi raspoloživost hrane) za migraciju ptica.
Vremenski okvir	Septembar
Status realizacije	Realizovano
Aktivnost	Mjesečni monitoring flamingosa -<i>Phoenicopterus ruber</i>
Opis	Pratiće se brojnost populacije, utvrđivanje procesa gniježđenja (uključujući sve faktore uznemiravanje, vodni režim) i uspješnost gniježđenja.
Vremenski okvir	Januar – avgust
Status realizacije	Djelimično realizovan (Podaci za 2019. Godinu u mjesecima mart I april)

TURIZAM I REKREACIJA	
Cilj	Unapređivanje turističke ponude na prostoru Solane
Aktivnost	Saradnja sa TO Ulcinj
Opis	U cilju unapređenja turističke ponude i saradnje sa LTO, potpisaće se memorandum sa TO Ulcinj i definisati uloge partnera.
Vremenski okvir	Programska godina
Status realizacije	Nerealizovano
Cilj	Unapređivanje turističke infrastrukture
Aktivnost	Popravka i postavljanje nove signalizacije unutar solane
Opis	Popraviće se postojeća signalizacija (nestabilne) drvene table. Postaviće se nova signalizacija unutar solane, kojom će se posjetioci usmjeravati na staze, osmatračnice i značajne lokalitete. Napomena: Ova aktivnost će se realizovati ukoliko budu obezbijeđena finansijska sredstva
Vremenski okvir	Mart
Status realizacije	Nerealizovano
Cilj	Unapređivanje postojećih rekreativnih sadržaja
<i>Indikator cilja</i>	<i>Uređeni nasipi na stazama</i>
Aktivnost	Uređenje pješačkih i biciklističkih staza
Opis	Uređenje nasipa na pješačkim i biciklističkim stazama (popravka zidova nasipa, košenje vegetacije na stazi, poravnavljanje staze). Napomena: Ova aktivnost će se realizovati ukoliko budu obezbijeđena finansijska sredstva
Vremenski okvir	Januar – maj
Status realizacije	Djelimično realizovano
Aktivnost	Unapređivanje turističke ponude - posmatranje ptica
Opis	Ispred svake osmatračnice neophodno je postaviti info table i iste opremiti informativno-edukativnim materijalom, kojima su predstavljene najkarakterističnije vrste ptica na prostoru solane. Napomena: Ova aktivnost će se realizovati ukoliko budu obezbijeđena finansijska sredstva
Vremenski okvir	Januar – maj
Status realizacije	Nerealizovano
Aktivnost	Izrada Protokola o mogućnostima posmatranja ptica
Opis	Izradiće se Protokol posjete i kretanja posjetilaca (zajedno sa izradom potrebne infrastrukture (table, upozorenja, prepreke) posebno u periodu gniježđenja.

Vremenski okvir	April
Status realizacije	Nerealizovano

PROMOCIJA I MARKETING	
Cilj	Informisanje javnosti
<i>Indikator cilja</i>	<i>Broj medijskih gostovanja, video zapisa i objavljenih članaka (press clipping); Broj objavljenih članaka na internet sajtu; Broj odštampanih promotivnih materijala.</i>
Aktivnost	Informisanje putem štampanih i elektronskih medija i putem društvenih mreža
Opis	Putem elektronskih i štampanih medija davaće se blagovremene informacije o aktivnostima JPNPCG na prostoru Solane.
Vremenski okvir	Kontinuirano
Status realizacije	Realizovano
Aktivnost	Ažuriranje WEB stranice JPNPCG
Opis	Aktivnosti vezane za Ulcinjsku solanu će se kontinuirano postavljati na web stranicu JPNPCG.
Vremenski okvir	Kontinuirano
Status realizacije	Realizovano

MEĐUINSTITUCIONALNA SARADNJA	
Posebni cilj: Kreiranje uslova za održivi razvoj Solane	
Cilj	Efikasna i koordinisana saradnja relevantnih subjekata na zaštiti, razvoju i promociji Solane
<i>Indikator cilja</i>	<i>Unaprijeđena saradnja ključnih subjekata na prostoru Solane</i>
Aktivnost	Rad Savjetodavnog tijela Solane
Opis	Savjetodavno tijelo za Ulcinjsku solanu kao radno tijelo Upravnog odbora JPNPCG koje čine predstavnici JPNPCG, Vlade CG, MORT, Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, Opštine Ulcinj, TO Ulcinj, NVO Zeleni korak i NVO Dr Snajder Jakobi, u cilju transparentnosti i efikasnosti upravljanja na prostoru Solane će imati veći broj sastanaka u programskoj godini
Vremenski okvir	Oktobar - avgust
Status realizacije	Realizovano

3. Dinamika realizacije programskih i drugih aktivnosti na prostoru solane

3.1. Avgust 2018- Januar 2019

U toku cijelog mjeseca avgusta rađeno je na održavanju optimalnog režima vode na prostoru solane. Od 24.07.2018. radilo se na osvježavanju Port Milene morskom vodom, na osnovu Ugovora sklopljenog 23.07.2018. između direktora JPNPCG i Opštine Ulcinj. Napravljeno je 6 metalnih šlajzni sa mrežom kako bi se zaštitila riba i ostala na prostoru Solane. U toku avgusta mjeseca saniran je nasip na prostoru Jezera I i II u cjelosti. takođe, radilo se na urađivanju nasipa koji su bili obrasli vegetacijom i u tom cilju vršilo se košenje.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Avgust- 2018.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.08.-31.08.2018.	274 h
Pumpa 2	01.08.-31.08.2018.	25 h
Ukupno rad pumpi	299 h	

U toku septembra mjeseca rađeno je na održavanju optimalnog režima vode na prostoru Kneti, Štojskim bazenima i Jezerima I i II. U toku ovog mjeseca takođe se upumpavala voda u Port Milenu. Angažovani su bili pumpaši na PS 16 i Đerane. Napravljen je novi mostić preko kanala i napravljena je rešetka na F16, kao i nova šlajza između porta i adice. Salinitet vode u ovom period iznosio je 5,5 Be.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Septembar- 2018.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.09.-30.09.2018.	221 h
Pumpa 2	01.09.-30.09.2018.	56,5 h
Ukupno rad pumpi	277,5 h	

Oktobar mjesec bilježi trend visokih isparenja zbog vremenskih prilika u ovo doba godine. Ove vremenske prilike zahtijevale su rad pumpe Đerane sve do 19.09.2018. kada se prestalo sa dodavanjem morske vode. Nakon ovoga počeli su jaki sjeverni vjertovi zbog kojih nije bilo potrebno dodavanje vode jer bi na taj način doveli u pitanje izdržljivost nasipa. Usled jakog vjetra postojalo je par dana koji su onemogućili rad pumpi, a tome je doprinijelo i nemirno more. Sainitet vode iznosio u ovom periodu iznosio je 5,5 Be.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Oktobar- 2018.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.10.-31.10.2018.	131 h
Pumpa 2	01.10.-31.10.2018.	09 h
Ukupno rad pumpi	140 h	

Novembar mjesec je obilježio veliki broj kišnih dana (približno 320ml/m²) što je dovelo do smanjenja koncentracije saliniteta. Na prostoru Jezera II izmjerena je koncentracija od 5,1 Be, na prostoru Jezera I 4,8 Be a na Štojskim bazenima 4,1 Be. Takođe, rađeno je na kontroli i sanaciji nasipa kao i na čišćenju kanala na prostoru bazena za kristalizaciju.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Novembar- 2018.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.11.-30.11.2018.	0 h
Pumpa 2	01.11.-30.11.2018.	18 h
Ukupno rad pumpi	18 h	

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS16 (Novembar- 2018.)

PS16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.11.-30.11.2018.	88 h
Pumpa 2	01.11.-30.11.2018.	100 h
Ukupno rad pumpi	188 h	

Tokom mjeseca decembra radilo se na smanjivanju nivoa vode u bazenima jer se isti trend kišnih dana nastavio u ovom mjesecu. U ovom mjesecu je konstatiovano da je kapacitet pumpi opao za 30-40% te je i dat prijedlog za utvrđivanje njihovog tačnog kapaciteta u specijalizovanom servisu.

Takođe, redovno je održavan nasip između dva jezera. Izvršeno je čišćenje odvodnih kanala na bazenima za kristalizaciju u cilju lakšeg oticanja kišnice u Jezero I. Salinitet vode iznosio je 0,1 Be.

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS16 (Decembar- 2018.)

PS16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.12.-31.12.2018.	453 h
Pumpa 2	01.12.-31.12.2018.	309 h
Ukupno rad pumpi	762 h	

U toku januara mjeseca bilježi se obilnija količina padavina i u vezi sa tim pumpa 16 je radila po potrebi kako bi se ostvario optimalan nivo vode u bazenima. Režim vode je održavan propisno, usklađen visini i stanju nasipa u zimskom periodu. U toku decembra izvršeno je saniranje nasipa između jezera I i II, kao i od sifona do Jezera II. Zbog visokog nivoa vode i jakog vjetrova u ovom period bilo je teško sanirati cijeli nasip.

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS16 (Januar- 2019.)

PS16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.01.-31.01.2019.	181 h
Pumpa 2	01.01.-31.01.2019.	101 h
Ukupno rad pumpi	282 h	

Posjete, događaji i aktivnosti za period Avgust 2018- Januar 2019:

- 14.08.2018.-god –Solanu je posjetio Cristof Bansh .
- 12.08.2018.god - Solanu posjetila ekipa iz ARTV iz Njemačke i NVO dr Martin Snajder Jakoby razlog posjete bio je snimanje reportaže o Solani.
- 19.08.2018.god - Solanu je posjetila Televizijska ekipa SDF-a iz Njemačke i NVO dr Martin Snajder Jakoby razlog posjete bio je snimanje reportaže o Solani.
- 19.08.2018.god – Na Solani je sniman promotivni spot za modni festival UINF Ulcinj.
- 12.09.2018.god.- NVO CZIP sa grupom od 8 mladih ornitologa iz Makedonije.
- 13.09.2018.god. – NVO CZIP sa grupom u broju od 30 turista.
- 22.09.2018.god. – NVO CZIP sa članovima američke i britanske ambasade u Crnoj Gori.
- 28.09.2018.god. – NVO CZIP sa ciljem monitoringa krivolova
- 04.09.2018.god – Podpredsjednica opštine Ulcinj obišla je Solanu sa direktorom Njemačke fondacije Walter Glos i gradolnačelnicima Permeta i Mallakastre.
- 05.10.2018.god – grupa posjetilaca iz Poljske (12 osoba).
- 19.10.2018 - Nacionalna gimnazija iz Tivta „ School Knighte Bidge " (9 učenika i 1 profesor).Ova grupa je koristila 10 bicikala za obilazak Solane.
- 26.10.2018.god. –Posjeta 76 učenika i 4 profesora OŠ „Stefan Mitrov Ljubiša"- Budva.
- 02.11.2018.god – Solanu je posjetila ICN grupa (9) za zaštitu životne sredine.

- 03.11.2018.god - Radnici Societe General banke.
- Solanu su u periodu od avgusta 2018. do januara 2019. individualno posjetila 643 lica radi posmatranja ptica i njihovih staništa. Svim licima ukazano je na moguće kretanje kroz reon Solane kao i na obaveze kojih se moraju pridržavati.
- U cilju fizičke zaštite imovine, angažovana je agencija za pružanje usluga sistema obezbjeđenja "Vector System Security".
- Agencija vrši 24 obezbjeđenje kapije, kruga i šireg reona Solane, koordinira rad sa radnicima na pumpi 16 i redovno dostavlja izvještaje o vanrednim dešavanjima i posjetama (sastanci, organizovane posjete, samostalne posjete) na Solani.
- Od strane NVO MSJA čiji je predstavnik Zenepa Lika, dana 10.09.2018. godine dobijena je donacija 13 bicikala za potrebe turista prilikom obilaska solane.
- U toku oktobra mjeseca izbio je požar kod pumpe 31 koji je uspješno saniran od strane vatrogasne službe Ulcinj.
- U decembru 2018. je suzbijena radnja krivolova na patke u zajedničkoj akciji službe zaštite JPNPCG i NVO CZIP i predstavnicima nadležne inspekcije i predstavnicima policije. U toku akcije zaplijenjen je prsluk sa municijom i ruksak sa vabilicom.
- U januaru 2019. postavljene su platforme u cilju oporavka i gniježđenja male čigre u skladu sa preporukama iz Studije zaštite Ulcinjske solane.

3.2. Februar 2019- Avgust 2019

U februaru mjesecu organizovana je akcija čišćenja i to na lokacijama ulaz u solanu, prostor oko fabrike, kao i ostale zone namijenjene obilasku turista. Takođe u istom mjesecu su vladali povoljniji vremenski uslovi pa je pumpa 16 radila po potrebi. Usled jakog sjevernog vjetrova korišćena je razlika u nivou vode sa Portom tako da je dio viška vode ispušten samotokom, bez uključivanja pumpe.

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS16 (Februar- 2019.)

PS16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.02.-28.02.12.2019.	33 h
Pumpa 2	01.02.-28.02.12.2019.	113 h
Ukupno rad pumpi	146 h	

U martu mjesecu je takođe zabilježena veća količina padavina. PS-16 nije uključivana jer je korišćen slobodan pad u odnosu na nivo Port Milene. U toku ovog mjeseca rađeno je na sniranju bentova na Jezeru I, Jezeru II i Štojski I.

Imajući u vidu da je martu mjesecu zabilježena veća količina padavina, u aprilu se radilo na upumpavanju morske vode u bazene. Pumpa Đerane je radila u prekidima a razlozi su pomenuti nepovoljni vremenski uslovi.

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS16 (April- 2019.)

PS16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.04.-30.02.04.2019.	41 h
Pumpa 2	01.04.-30.02.04.2019.	0 h
Ukupno rad pumpi	41 h	

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (April- 2019.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.04.-30.04.12.2019.	110 h
Pumpa 2	01.04.-30.04.12.2019.	0 h
Ukupno rad pumpi	110 h	

U toku maja mjeseca takođe je rađeno na ispumpavanju kišnice jer je mjesec bio takođe obilježen većom količinom padavina. Rekonstruiran je nasip između Štojskog I i Jezera I. U maju mjesecu se takođe pristupilo košenju nasipa, kako bi se pripremio teren Solane za posjetu turista.

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS16 (Maj- 2019.)

PS16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.05.-31.05.12.2019.	68 h
Pumpa 2	01.05.-31.05.12.2019.	81 h
Ukupno rad pumpi	149 h	

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Maj- 2019.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.05.-31.05.12.2019.	21 h
Pumpa 2	01.05.-31.05.12.2019.	4 h
Ukupno rad pumpi	25 h	

U junu mjesecu vladaju topliji vremenski i vjetroviti dani uslovi što je dovelo do isparavanja vode iz bazena. Samim tim pumpe su duže radile (PS Đerane). Radilo se na nasipima između Jezera I i Jezera II u cilju sprečavanja miješanja vode.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Jun- 2019.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.06.-30.06.12.2019.	276 h
Pumpa 2	01.06.-30.06.12.2019.	16 h
Ukupno rad pumpi	292 h	

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS 16 (Jun- 2019.)

PS 16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.06.-30.06.12.2019.	24 h
Pumpa 2	01.06.-30.06.12.2019.	45 h
Ukupno rad pumpi	69 h	

U julu mjesecu nastavljeni su radovi košenja, obje pumpe su radile regularno. Sanirana je uspješno šteta na dalekovodnom stubu koji je u istom mjesecu oštećen.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Jul- 2019.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.07.-31.07.12.2019.	27 h
Pumpa 2	01.07.-31.07.12.2019.	278 h
Ukupno rad pumpi	305 h	

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS 16 (Jul- 2019.)

PS 16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.07.-31.07.12.2019.	19 h
Pumpa 2	01.07.-31.07.12.2019.	9 h
Ukupno rad pumpi	28 h	

Mjesec avgust obilježen je visokim temperaturama i dobrom ružom vjetrova kao i relativno podnošljivom količinom padavina. Režim vode se održavao na najbolji mogući način tj.

bazeni su bili pokriveni morskom vodom uz kontrolu dva puta dnevno (jutro i uvece). Ovaj način kontrole pocinje da se primjenjuje od ovog mjeseca i budući da daje najbolje rezultate nastaviće se sa njegovom primjenom. U ovom mjesecu desila se šteta na osmatračnici, usled velikih mjestrova došlo je do urušavanja krova što treba sanirati.

Rad pumpi na pumpnoj stanici Đerane (Avgust- 2019.)

Đerane	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.08.-31.08.12.2019.	144 h
Pumpa 2	01.08.-31.08.12.2019.	0 h
Ukupno rad pumpi	144 h	

Rad pumpi na pumpnoj stanici PS 16 (Avgust- 2019.)

PS 16	period	rad pumpi/h
Pumpa 1	01.08.-31.08.12.2019.	0 h
Pumpa 2	01.08.-31.08.12.2019.	0 h
Ukupno rad pumpi	0 h	

Posjete, događaji i aktivnosti za period februar 2019-avgust 2019

- 12.02.2019- Solanu posjetio novinar agencije MINA
- 21.02.2019.god snimanje kadrova za dokumentarni film o Solani.
- 08.02.2019.god – 3 profesora i 17 učenika privatne Gimanzije „Drita" iz Ulcinja posjetilo je Solanu.
- 14.02.2019.god Solanu je posjetilo 95 učenika i 6 nastavnika OŠ „ Bedri Elezaga" iz Vladimira.
- 10.03.2019 – Posjeta američke ambasadorke, Džudi Rajzing Rajnkeh.
- 14.03.2019 Posjeta predstavnika Njemačke KFW banke sa direktorom JPNP CG Elvirom Klicom predstavnicima opštine i predstavnicom NVO MSJA Zenepa Lika.
- 23.03.2019.god Solanu i širi reon Solane obišao Njemački Ambasador Dr.Robert Weber sa saradnicima. Ovom prilikom ustupljena su im bicikla na korišćenje. Ovom prilikom predstavnici su obišli širi reon solane, muzej i hangar soli.
- Na Jezeru I od strane NVO CZIP postavljena je platform (24m²) za gniježdenje ptica(čigre).
- 10.03.2019. od strane NVO CZIP preuzeto 10 eksponata koji su smješteni u prostorije muzeja.
- 06.04.2019. Solanu je posjetila filmska škola ACTIVE.
- 20.05.2019. Posjeta grupa sa Prirodno – matematičkog fakulteta iz Kragujevca.

- 02.06.2019. Posjeta grupe sa PMF fakulteta iz Novog Sada.
- 05.06.2019.god -Posjeta grupe iz fonadacija WWF-Grčka, Mava fondacija Euronatur, Bird life , Tour down valat i Ven.
- 06.06.2019 – Solanu posjetili učenici OŠ Janko Bjelica iz Grahova
- 07.06.2019.god- Solanu posjetili učenici OŠ Dragiša Ivanović iz Podgorice.
- 08.06.2019.god - Solanu posjetila grupa sa Biološkog fakulteta Beograd.
- 22-24.07.2019 i 30.07.2019. na lokalitetu Solane snimani su kadrovi za fim Biser Bojane.
- 10.08. 2019.god na solani snimani kadrove za dokumentarni film.
- 02.08.2019. Na prostoru ispred stare upravne zgrade montirana scena na kojoj je prikazan dokumentarni film na Solani koji je napravila NVO MSJA.
- 26.08.2019. Solanu su posjetili članovi pokreta Zelenih iz Evropskog parlamenta.
- Solanu su u periodu od februara 2019. do avgusta 2019. individualno posjetila 1639 lica radi posmatranja ptica i njihovih staništa.Svim licima ukazano je na moguće kretanje kroz reon Solane kao i na obaveze kojih se moraju pridržavati u ovom zaštićenom području.
- U cilju fizičke zaštite imovine, angažovana je agencija za pružanje usluga sistema obezbjeđenja “Vector System Security”.
- Agencija vrši 24 obezbjeđenje kapije, kruga i šireg reona Solane,koordinira rad sa radnicima na pumpi 16 i redovno dostavlja izvještaje o vanrednim dešavanjima i posjetama (sastanci, organizovane posjete, samostalne posjete) na Solani.

3.3. PR aktivnosti (za period od avgusta 2018- avgusta2019)

U cilju informisanja javnosti o najznačajnijim aktivnostima JPNPCG u vezi sa Solanom, stručna saradnica za odnose sa javnošću, uz saglasnost direktora i sugestije šefova Službi za razvoj i promociju, dostavila je medijima informacije, pripremila odgovore na novinarska pitanja, te vodila press clipping o istom.

U periodu od 1.avgusta 2018. do 17. septembra 2019.godine u četiri crnogorske dnevne novine (Pobjeda, Vijesti, Dan i Dnevne novine) objavljeno je 39 članaka čija se tematika odnosila na Solanu.

Stručne saradnice za odnose s javnošću obavijestile su crnogorske medije o produženju zakupa ulcinjske Solane od strane JPNPCG 27. 8. 2018.

31.08.2018. realizovano je gostovanje direktora JPNPCG na TVCG o turističkoj sezoni i Solani.

24.12.2018. javnost je obaviještena da je Služba zaštite angažovana od strane JPNPCG spriječila vršenje nezakonite radnje (krivolov ptica) na Solani.

Stručne saradnice za odnose s javnošću u izvještavanom periodu pripremale su odgovore na pitanja i intervju direktora JPNPCG Elvira Klice u vezi sa upravljanjem Solanom i pitanjima koja se tiču Poglavlja 27 za novinsku agenciju Mina (25.01.2019). Istoj Agenciji dostavljeni su odgovori na upite o upravljanju biodivrzitetom ovog područja 13.02.2019.

Za upravljanje ovim područjem interesovali su se 04.07.2019. godine i novinari dnevnog lista Pobjeda, a istima su blagovremeno dostavljeni odgovori.

15.08.2019. na blogu Dinaric Arc parks objavljena je informacija o uspješnosti gniježdenja zlatovrane na Ulcinjskoj solani, zahvaljujući mjerama konzervacije.

02.09.2019. godine stručne saradnice za odnose s javnošću poslale su saopštenje u vezi sa produženjem ugovora o zakupu Solane od strane JPNPCG.

06.09.2019. godine poslato je saopštenje za javnost u vezi sa upisom Solane na Međunarodnu listu vlažnih staništa od značaja – Ramsar.

09.09.2019. poslali su odgovori novinarima dnevnog lista Pobjeda u vezi sa upisom Solane na Ramsar listu, ulozi NPCG u ovom procesu i budućim aktivnostima i planovima kada je u pitanju upravljanje ovim parkom prirode.

Takođe, poslata je zahvalnica JPNPCG međunarodnim organizacijama za saradnju na monitoring zlatovrane na ulcinjskoj solani (Club 300, BirdLife, Naturschutzverein Kilchberg, Blaurackenverein, WWF Austria, Udruga Pelikan, Ciconia, Gani Rasulbegović).

Sve informacije u vezi sa aktivnostima JPNPCG na području Solane postavljene su na zvanični sajt preduzeća. Takođe, informacije, fotografije i video snimci sa terena stručnih saradnika JPNPCG objavljuvani su na društvenim mrežama (Facebook i Instagram).

Objavljene informacije na portalima:

<http://mondo.me/a729799/Info/Drustvo/Nacionalni-parkovi-Crne-Gore-ne-favorizuju-nijedan-model.html>

<https://www.vijesti.me/vijesti/drustvo/ulcinjska-solana-proglasena-parkom-prirode>

<https://sharemontenegro.me/ulcinjska-solana-na-ramsar-listi-mocvarnih-stanista-od-svjetskog-znacaja/>

<https://fosmedia.me/infos/ekonomija/klica-imamo-jasnu-viziju-upravljanja-solanom>

<https://www.mina.news/crnagora/klica-imamo-jasnu-viziju-upravljanja-solanom/>

<http://dinaricarparks.blogspot.com/2019/08/uspjesnost-gnijezenja-i-rast-populacije.html>

<https://www.energetskiportal.rs/briga-za-rast-populacije-zlatovrane-na-ulcinjskoj-solani/>

<http://mne.ul-info.com/solana-jp-nacionalni-parkovi-jos-godinu-upravljaju-solanom/>

<https://portalanalitika.me/clanak/339190/vojinovic-drzava-ce-finansijski-podrzati-solanu>

<https://www.pobjeda.net/protected/listalica/2019-09-10/files/assets/basic-html/page-8.html>

4. Finansijska sredstva za realizaciju programa

JP NACIONALNI PARKOVI CG		PLAN RASHODA(ostvareno/planirano) za 2018-2019.god.			
		UKUPNO		AD SOLANA BAJO SEKULIC	
Budžetska linija		Ostvareno od 01.08.2018. do 31.12.2018.	Ostvareno od 01.01.2019. do 31.08.2019.	Plan za 2019. godinu	Index
1	Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarade	10,261.49	21,266.95	12,000.00	177.22
2	Troškovi HTZ opreme	119.86	0.00	500.00	0.00
3	Troškovi bruto naknada ugovora o djelu	10,114.17	11,322.50	47,000.00	24.09
4	Troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava	1,996.07	0.00	1,000.00	0.00
5	Troškovi goriva	13.81	111.26	300.00	37.09
6	Troškovi ostalog održavanja	0.00	0.00	7,000.00	0.00
7	Troškovi fizičke zaštite Solane	25,317.06	30,135.00	64,000.00	47.09

8	Troškovi zakupa Solane	10,126.97	15,440.10	35,000.00	44.11
9	Troškovi oglasa u sredstvima informisanja	48.40	48.40	0.00	0.00
10	Troškovi reprezentacije	45.00	0.00	0.00	0.00
11	Troškovi materijala za održavanje osn.sredstava	0.00	0.00	500.00	0.00
12	Troškovi neto zarada - privremeni i povremeni poslovi	13,360.00	26,430.00	15,500.00	170.52
13	Troškovi otpisa i gubici od prodaje imovine	58.33	0.00	0.00	0.00
14	Troškovi električne energije	20,029.60	25,683.49	44,000.00	58.37
15	Troškovi naknada prevoza zaposlenih	1,808.40	3,771.60	1,800.00	209.53
16	Troškovi amortizacije	71.15	0.00	71.15	0.00
17	Troškovi materijala za održavanje auta i plovila	0.00	281.93	100.00	281.93
18	Troškovi promocije i edukacije	0.00	0.00	500.00	0.00
19	Troškovi sponzorstava i pomoći	0.00	0.00	100.00	0.00
20	Troškovi programskih aktivnosti	0.00	0.00	1,000.00	0.00
21	Ostali rashodi	0.00	0.00	100.00	0.00
22	Troškovi bruto naknada zimnice	0.00	0.00	1,000.00	0.00
		93,370.31	134,491.23	231,471.15	58.10

5. Prilozi

5.1. NATURA 2000 habitati na Ulcinjskoj solani

Na prostoru Solane evidentirano je pet NATURA habitata koji se često mozaično smjenjuju u zavisnosti od nivoa vode. Floristički osiromašeno stanište je rezultat visokog stepena zaslanjene glinovito-muljevite podloge. Činjenica da su ovakvi tipovi staništa gotovo iščezli na istočnoj obali Jadrana ukazuje da značaj ovog područja prevazilazi lokalne okvire. Ulcinjska solana predstavlja jedan od najvećih i najvažnijih lokaliteta Crne Gore sa ovakvim karakteristikama. Većina halofita koje se nalaze na istraživanom području su od posebnog značaja, jer se nalaze na listi zakonom zaštićenih biljaka u Crnoj Gori. Treba imati u vidu da je za ovakav tip staništa vezana i specifična fauna, uz posebno izraženo bogatstvo ornitofaune

Halofitne vrste na ovom prostoru su zastupljene u pet različitih habitata:

1. (1310) Jednogodišnja vegetacija caklenjača (*Salicornia*) na mulju i pijesku;
2. (1420) Mediteranske i termo-atlanske halofitne zajednice žbunaste caklenjače (*Sarcocornetea fruticosi*);
3. (1410) Mediteranske slane močvarne livade (*Juncetalia maritima*);

4. (92D0) Južne obalske galerije i šibljacji (*Nerio-Tamaricetea*); i
5. (1150) *Morske lagune.

Svi navedeni tipovi staništa su u Aneksu I Direktive o staništima, kao klasifikacije staništa za Naturu 2000.

1310) Jednogodišnja vegetacija caklenjača (*Salicornia*) na mulju i pijesku

Ovaj habitat obuhvata vegetaciju koja je izgrađena uglavnom od jednogodišnjih biljaka, koju prije svega čine predstavnici familija *Chenopodiaceae* (*Salicornia*) i *Poaceae*, a koja naseljava periodično plavlvenu, muljevitu i pjeskovitu podlogu. Ovaj tip habitata pored Ulcinjske solane, takođe je rasprostranjen i na prostoru Tivatskih solila.

Slika 1. Kartografski prikaz rasprostranjenja habitata (1310) Jednogodišnja vegetacija caklenjača u mulju i pijesku na prostoru Ulcinjske solane (prema Google earth)

Na istraživanom području ovaj habitat je evidentran na:

- Bazenima za kristalizaciju;
- Na prostoru II i III isparenja;

- Jezero I;
- Nasip između Štojskog I i Štojskog II; i
- Prostor Knet.

Biljne vrste koje su evidentirane kao dijagnostičke vrste na ovom habitatu su: *Salicornia europea*, *Salsola soda*, *Sprengularia marina*, *Parapholis incurva*, *Polypogon monospelliensis*, *Atriplex prostrata*, *Elytrigia juncea* i *Tripolium panonicum*.

Kao prateće vrste na ovom habitatu evidentirane su: *Dittrichia viscosa*, *Inula chritmoides*, *Sarcocornia fruticosa*, *Bolboschoenus maritimus*, *Limonium narborensense* i dr.

(1410) Mediteranske slane močvarne livade (*Juncetalia maritima*)

Mediteranske slane močvarne zeljaste zajednice sa dominacijom višegodišnjih halofilnih visokih (*Juncus maritimus*, *J. acutus*) i niskih sita (*J. gerardii*), trava (*Puccinellia festuciformis*) najčešće su razvijene na mjestima gdje se miješaju slana i slatka voda. Staništa koje ove biljne vrste preferiraju su najčešće veoma suva u toku ljetnjih mjeseci. Zajednice su u florističkom smislu veoma siromašne, ali u fiziognomskom pogledu veoma karakteristične, izgled joj daju busenovi visokih sita. (*Juncus sp.*). Uglavnom je to otvoren tip vegetacije pa se između busenova dominantnih vrsta nalazi "gola" podloga gdje se nalaze pojedinačne halofitne vrste.

Slika 2. Kartografski prikaz rasprostranjenj habitat (1410) Mediteranske slane močvarne livade (*Juncetalia maritima*) na prostoru Ulcinjske solane

Na istraživanom području ovaj habitat je evidentiran na:

- Nasipu uz ivicu Jezera I;
- Nasipu između III Isparenja i Jezera I;
- Prostoru II isparenja; i
- Knetu.

Biljne vrste koje su na ovom području evidentirane kao dijagnostičke za ovaj tip habitata su: *Juncus acutus*, *J. maritimus*, *J. gerardi*, *Dittrichia viscosa*, *Limonium narborensense*, *Atriplex prostrata*.

Kao prateće vrste na ovom habitat evidentirane su: *Bolboschoenus maritimus*, *Elytrigia juncea*, *Phragmites australis*, *Salicornia soda*, *Tamarix dalmatica* i *Typha angustifolia*.

1420 Mediteranske i termo-atlanske halofitne zajednice žbunaste caklenjače (*Sarcocornetea fruticosi*)

Ovaj tip habitat predstavljen je višegodišnjim zajednicama koje su razvijene na glinovito-muljevitoj podlozi, uglavnom izgrađene od niskih, mediteransko-atlanskih sukulentnih žbunova (*Sarcocornia*, *Salicornia*, *Limonium*), koji pripadaju vegetacijskoj klasi *Sarcocornetea fruticosi* (= *Salicornietea fruticosae*, *Arthrocnemetea*). Ekološki faktori koji vladaju na ovim tipovima staništa su veoma slični kao na staništu zeljaste caklenjače (1310) i samim tim su ova dva habitat jako često mozaično raspoređena, ili se nadovezuju

jedan na drugi. Zajednice sa žbunastom caklenjačom su u zavisnosti od ekoloških karakteristika samog staništa (plavljenje, zaslanjenost podloge) izdiferencirane na suvlju i vlažnu varijantu. Kada je u pitanju suvlja varijanta tu se žbunasta caklenjača javlja na izdignutijim mjestima, van domašaja plime, dok se vlažna varijanta javlja u uslovima plavljenja i velike zaslanjenosti podloge. U oba slučaja ona je najdominantnija, s tim što u vlažnijoj varijanti ima veću brojnost i pokrovnost.

Slika 3. Kartografski prikaz rasprostranjenja habitata (1420) Mediteranske i termo-atlanske halofitne zajednice žbunaste caklenjače (*Sarcocornetea fruticosi*) na Ulcinjskoj solani

Na istraživanom području ovaj habitat je evidentiran na:

- Prostoru I, II i III Isparenja;
- Nasip uz ivicu Jezera I; i
- Prostor između III Isparenja i Jezera I.

Biljne vrste koje su evidentirane na istraživanom području kao dijagnostičke za ovaj tip habitata su: *Sarcocornia fruticosa*, *Sueda maritima*, *Sprengularia marina*, *Limonium narborensense*, *Halmione portulacoides*, *Parapollis incurva*. Kao prateće vrste evidentirane su: *Dittrichia viscosa*, *Hordeum maritimum*, *Tamarix dalmatica*, *Elytrigia juncea*, *Typha angustifolia*, *Polypogon aviculare*, *Bolboschoenus maritimus*, *Atriplex prostrata*, *Salicornia europaea*, *Polypogon monspeliensis*.

1150 * Morske lagune

Ovaj tip habitata na području solane nalazimo u vidu plitkih, obalnih slanih voda različitog saliniteta i količine sa prisustvom vegetacije iz *Ruppiaetea maritima*. Ovaj tip se klasifikuje kao prioritetni tip staništa za zaštitu prema Aneksu I Direktive o staništima. U lagune se ubrajaju slabo korišćeni slani bazeni i slane bare koje su vještački nastale promijenjenoj prirodnoj laguni.

Slika 4. Kartografski prikaz rasprostranjenja habitat 1150 *Morske lagune na prostoru Ulcinjske solane

Na istraživanom području ovaj tip habitat je evidentiran na:

- Prostoru I i II isparenja;
- Bazena Jezero I; i
- Kneti.

Dijagnostičke vrste koje su evidentirane na ovom habitatu su: *Ruppia maritima*, *Phragmites australis*, *Juncus acutus*, *Schoenoplectus lacustris*, *Ulva lactuca*, *Chara spp.*

Kao prateće vrste javljaju se: *Limbarda chritmoides*, *Tamarix dalmatica*, *Limonium narborensense*.

92do Južne obalske galerije i šibljaci (*Nerio-Tamaricetea*)

Ovaj tip habitat obuhvata šumarke *Tamarix-a* uz obalu jezera, te travnate zajednice koje su pod uticajem slatke, brakične ili slane vode.

Slika 5. Kartografski prikaz rasprostranjenja habitat 92do na području Ulcinjske solane

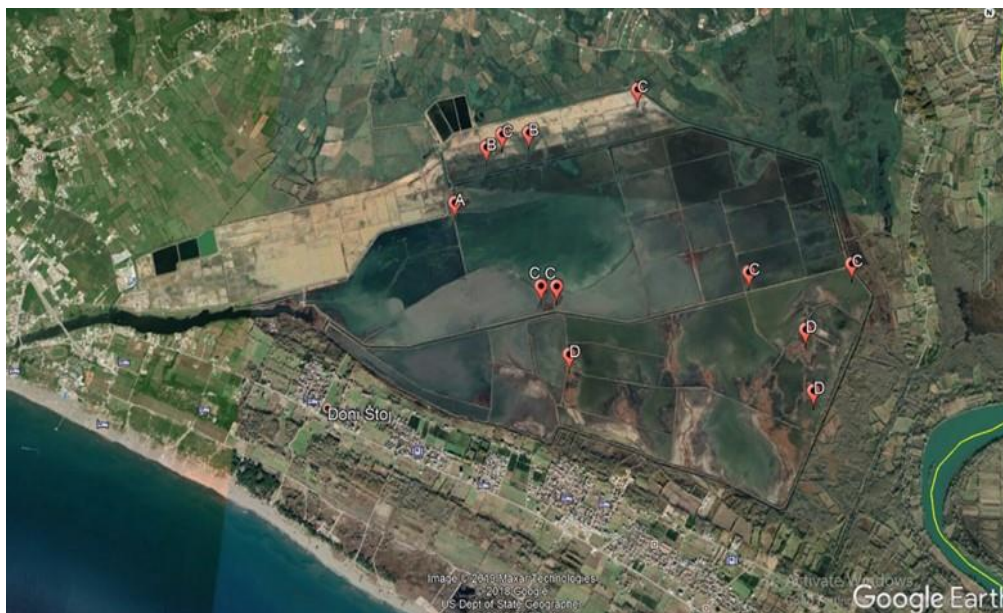
Na istraživanom području ovaj habitat je evidentiran na:

- Prostoru Knetaja;
- I isparenja; i
- Nasipu između Jezera I i III isparenja.

Dijagnostičke vrste koje su evidentirane na ovom habitat su: *Limonium narborensense*, *Tamarix dalmatica*, *Phragmites australis*, *Bolboschoenus maritimus*, *Vincetoxicum acutum*, *Juncus acutus*, *J. maritimus*.

Kao prateće vrste evidentirane su: *Dipsacus lacinatus*, *Elytrigia juncea*, *Cynoglossum officinale*, *Typha angustifolia* i dr..

Na prostoru Ulcinjske solane terenskim istraživanjima, evidentirani su i mozaici habitat, koji se naizmjenično smjenjuju na ovom prostranstvu.

Slika 6. Kartografski prikaz rasprostranjenja mozaika habitat na prostoru Ulcinjske solane (A- mozaik 1310 i 92D0, B- mozaik 1410 i 92D0, C- mozaik 1310 i 1420 i D- mozaik 1410 i 1420)

Mozaik 1310 i 92D0 (A) na prostoru Solane evidentiran je između III Isparenja i Jezera I cijelom dužinom nasipa. Mozaik 1410 i 92D0 evidentiran je na prostoru II Isparenja, mozaik 1310 i 1420 (C) evidentiran je na prostoru II Isparenja, duž nasipa između Štojskog I i Štojskog II, na prostoru I Isparenja i prostoru Knetas. Mozaik 1410 i 1420 (D) evidentiran je na prostoru Knetas.

5.2. Halofitne vrste na prostoru Solane

Svaka biljna vrsta je prilagođena određenim uslovima staništa, a istovremeno svojim prisustvom i ekološkim karakteristikama ilustruje uslove staništa na kojem se razvija. Sproveden je redovni monitoring halofitske flore i vegetacije, u skladu sa godišnjim Programom upravljanja JPNPCG za Solanu. Izvršen je uvid u stanje halofitske vegetacije na prostoru Solanskih bazena. Halofitne vrste koje su evidentirane na ovom području prikazane su u tabeli (Tabela 1.).

Tabela 1. Halofitne vrste evidentirane na području Ulcinjske solane

Halofite	Ulcinjska Solana
<i>Tripolium panonicum</i>	+
<i>Atriplex prostrata</i>	+
<i>Beta vulgaris ssp maritima</i>	+
<i>Carex extensa</i>	+
<i>Euphorbia peplis</i>	+
<i>Halmione portulacoides</i>	+
<i>Hordeum marinum</i>	+
<i>Inula chritmoides</i>	+
<i>Juncus acutus</i>	+
<i>Juncus maritimus</i>	+
<i>Limonium narbonense</i>	+
<i>Parapholis incurva</i>	+
<i>Polypogon monospeliensis</i>	+
<i>Salicornia europaea</i>	+
<i>Salsola soda</i>	+
<i>Sarcocornia fruticosa</i>	+
<i>Sprengularia salina</i>	+
<i>Sueda maritima</i>	+
<i>Juncus gerardi</i>	+
<i>Juncus conglomeratus</i>	+
<i>Plantago coronopus</i>	+

5.3. Monitoring ornitofaune na Ulcinjskoj solani

U sklopu izvještaja dodaje se dio za ornitofaunu koji je analiziran na osnovu podataka koji su dostavljeni od strane NVO CZIP. Prema dostavljenom materijalu koji je analiziran može se zaključiti da nije bio u potpunosti odrađivan po ustanovljenom Protokolu monitoringa koji je JPNPCG usvojio 2016. godine te se nije ciljno odrađivao po sistematizovanim aktivnostima iz Programa o radu Ulcinjske Solane.

Dostavljena tabela monitoringa ornitofaune od strane CZIPa sadrži podatke kvantitativnog i kvalitativnog monitoringa za tri mjeseca u 2018. godini septembar, novembar i decembar, a za 2019. godinu monitoring dva mjeseca i to mart i april.

Rađen je monitoring proljećnje i jesenje migracije te na osnovu tabelarnog pregleda može se istaći da nije bilo velikih odstupanja na ranije godine. Nedostaju podaci za vrijeme gnijezdeće sezone. Podaci dobijeni od nacionalnog koordinatora za IWC odnosno utvrđivanja zimskog cenzuda nalaze se u prilogu ovog dokumenta. Takođe, tabela koja je modifikovana radi bolje preglednosti (koja je dobijena od strane CZIPa na zamolbu JPNPCG) nalazi se u prilogu.

U dostavljenim podacima nalaze se i podaci o količini vode po svakom lokalitetu u posmatranim periodima. Evidentno je da u basenima koji nisu bili punjeni i izostanak vodenih ptica. Postojeći podaci koji se nalaze u dostavljenim materijalima ne pokazuju odstupanje u odnosu na predhodne godine od kako se sistematizovano vršio monitoring ornitofaunističkih populacija od strane JPNPCG.

Status realizacije aktivnosti u vezi sa ornitofaunom iz Programu upravljanja Solanom definisan je na osnovu podataka dobijenih na uvid te njihovom analizom.

Vrste ptica koje su se monitoringom pratile, Eksel tabele su u digitalnoj bazi sa statusom brojnosti. Iz razloga obinosti dokumenta nije dato u prilog kao takav.

6. Vanprogramske aktivnosti

FAUNA	
Cilj	Utvrđivanje prisutnosti najznačajnijih staništa vidre (<i>Lutra lutra</i>)
Aktivnost	Utvrđiti potencijalna staništa vidre (<i>Lutra lutra</i>) na prostoru Ulcinjske Solane
Opis aktivnosti	Kartiraće se staništa vidre i ustanoviti njeno ekološko stanje (analiza stanja i stepena ugroženosti). Na osnovu ekološkog stanja predložiće se eventualne mjere zaštite. Vidra – <i>Lutra lutra</i> ima status NT (Near Threatened) ugroženosti i trend populacije se smanjuje u odnosu na IUCN Crvenu listu ugroženih vrsta. CITES I; Bernska konvencija II; EU Direktiva o vrstama i staništima – Aneks II i IV; Bonska konvencija II. U Crnoj Gori je zaštićena vrsta
Vrijeme realizacije	Februar-jul
Realizacija	Realizovano
Cilj	Utvrđivanje prisutnosti ostalih sisara
Aktivnost	Utvrđiti potencijalna staništa ostalih sisara na prostoru Ulcinjske Solane
Opis aktivnosti	Kartiraće se staništa ostalih sisara i ustanoviti njihovo ekološko stanje (analiza stanja i stepena ugroženosti).
Vrijeme realizacije	Februar-jul
Realizacija	Realizovano

Na prostoru Ulcinjske solane dosadašnjim terenskim istraživanjima i dostupnim literaturnim podacima utvrđeno je prisustvo sljedećih vrsta sisara: *Canis aureus* (šakal), *Lutra lutra* (Evroazijska vidra), *Meles meles* (jazavac), *Lepus europaeus* (zec), *Vulpes vulpes* (crvena lisica) i dvije vrste šišmiša (*Rhinolophus ferrumequinum*- Veliki potkovičar i *Rhinolophus hipposideros*- Mali potkovičar).

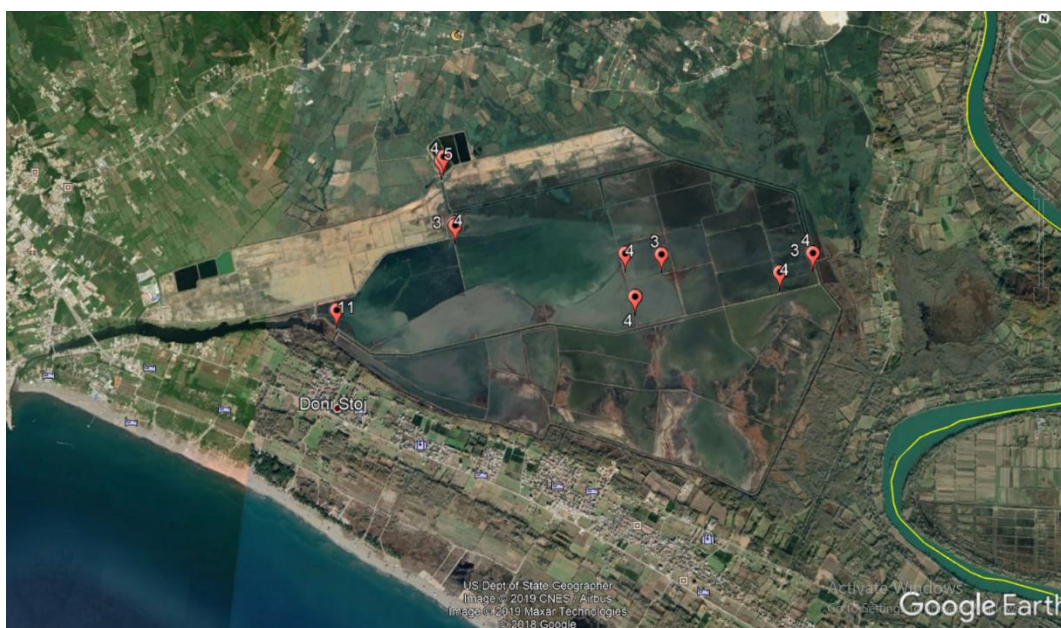
Slika 1. Kartografski prikaz rasprostranjenja vidre (*Lutra lutra*)

Kao najpogodniju metodu istraživanja vidre odabrana je neinvazivna metoda direktnog osmatranja tj. prikupljanja podataka o znakovima prisutnosti vidri kao što su otisci šapa, izmet i druge izlučevine, pronalazak jazbina i drugih tragova. Na taj se način dobiju kvalitetni podaci o rasprostranjenosti vrste na određenom području. Vidre najčešće izmetom označavaju mjesta gdje ulaze u vodu, potom ušća manjih vodotoka u veće, nasuto kamenje uz obalu ili na različitim bentonskim strukturama uz vodu. Važno je napomenuti da se vidrini brlozi i skloništa rijetko nalaze, jer su dobro zaklonjena, a u njihovoj blizini nalazi velika količina izmeta.

Terenskim istraživanjima na prostoru Ulcinjske Solane, u ljetnjem aspektu, zabilježeno je prisustvo vidre (*Lutra lutra*) koje je utvrđeno na osnovu tragova (otisci šape i izmet). Tragovi šape su nađeni duž nasipa između Jezera I i Jezera II u blatnom dijelu. Tragovi izmeta različite starosti nađeni su na:

- Nasipu između Jezera I i III Isparenja;
- U blizini stanice 31 kod II Isparenja;
- Duž nasipa na prostoru I Isparenja.

Habitat vidre je usko vezan za vodena i močvarna staništa i stanje ribljeg fonda, a takođe i rakova i vodozemaca. Sama vidra predstavlja indikator dobrog stanja vodenog ekosistema. Na prostoru Ulcinjske solane naizmjenično se smjenjuju submerzna, flotančna i emerzna vegetacija koje potom prelaze u plavne livade i šume. Voda je bogata ribom, rakovima i vodozercima što predstavlja idealno stanište za ovu vrstu. Takođe, temperatura vode i pomenuta staništa značajna su i za vidru, posebno, trska, drače, vodeni slapovi, pješčani, blatni nasipi. Obzirom da vidra posjeduje različite stepene zaštite mnogim međunarodnim konvencijama (CITES I; Bernska konvencija; EU Direktiva o vrstama i staništima; Bonska konvencija i u Crnoj Gori je zaštićena vrsta) predlažemo da se u idućoj godini nastavi monitoring vidre na ovom prostoru, kako bi se dobile kompletni podaci o rasprostranjenosti ove ugrožene vrste na području Solane.

Slika 2. Kartografski prikaz rasprostranjenja ostalih sisara registrovanih na prostoru Ulcinjske Solane (11- *Lepus europaeus*; 5- *Martes foina*; 4-*Meles meles*; 3- *Canis aureus*)

Kao najpogodniju metodu istraživanja sisara odabrana je neinvazivna metoda direktnog osmatranja tj. prikupljanja podataka o znakovima prisutnosti kao što su otisci šapa, izmet i druge izlučevine, pronalazak jazbina/skloništa i drugih tragova. Na taj se način dobiju kvalitetni podaci o rasprostranjenosti vrste na određenom području. Za utvrđivanje prisutnosti šakala korišćena je metoda dozivanja uz pomoć vabilica (zvučno oglašavanje). Zavijanjem u sumrak se pripadnici čopora međusobno dozivaju na okupljanje. U sezoni parenja dominantni šakali zavijanjem učvršćuju svoj status. Šakali najčešće zavijaju ljeti i to na okupljalištu čopora gdje borave mladi koji kroz igru uče i zavijanje. Na taj način u ljetnjem period najveća je vjerovatnoća da će se dobiti povratni informaciju u vidu

zavijanja. U cilju identifikacije šišmiša primjenjivala se metoda ultrazvučne detekcije, sakupljanja snimaka i obrada snimaka sakupljenih terenskim istraživanjima u kompjuterskom programu.

Prisustvo šakala (*Canis aureus*) zabilježeno je na:

- Nasip između II Isparenja i Zoganjski I (otisak šape);
- Nasip duž I Isparenja (otisak šape);
- Zapadni dio I Isparenja (zvučno oglašavanje).

Prisustvo jazavca (*Meles meles*) zabilježeno je na:

- Nasip između II Isparenja i Zoganjski I (izmet i jazbina);
- U blizini pumpe 31 (izmet);
- Duž nasipa između I Isparenja i Štojski II (otisak šapa);
- Duž nasipa između I Isparenja i Kneti (otisak šapa) i
- Zapadni dio I Isparenja (izmet).

Prisustvo kunice bjelice (*Martes foina*) zabilježeno je na jednom lokalitetu i to u blizini stanice 31 (izmet).

Prisustvo zeca (*Lepus europaeus*) zabilježeno je duž nasipa između Jezera I i bazena za kristalizaciju.

Slika3. kartografski prikaz rasprostranjenja šišmiša (*Chiroptera*) na prostoru Ulcinjske solane (2- nije potvrđeno prisustvo; 2*- potvrđeno prisustvo šišmiša)

U cilju utvrđivanja prisustva šišmiša na prostoru Solane ultrazvučnom detekcijom su obrađena najkarakterističnija staništa šišmiša (napušteni objekti i napuštena fabrika proizvodnje soli). Prisustvo je potvrđeno na stanici 31 i to predstavnicima dvije vrste iz roda *Rhinolophus* (*R. Ferrumequinum* i *R. hipposideros*). Obzirom da su šišmiši posjeduju različite stepene zaštite mnogim međunarodnim konvencijama (UNDP konvencija, Habitat direktiva I NATURA 2000, Bernska i Bonska konvencija) predlažemo da se u idućoj godini nastavi monitoring šišmiša na ovom prostoru.

Numerički i taksonomski sastav malih sisara (miševi, voluharice, rovčice i sl) u ovoj oblasti nije istražen. Naša zapažanja su potvrdila prisustvo ove taksonomije. Iako nije u taksonomskom interesu, uočili smo mnoge tragove domaćih pasa i mačaka. Oni mogu biti smetnja za životinjski svijet na ovom području budući da vrebaju gnjezda i uopšteno uzmeniruju životinje.